

ŞUBAT AYI HAKEDİŞİNDE EKSİK ÇALIŞAN İŞÇİLERE DİKKAT!

Ali Hikmet UĞURLU
Kamu İhale Mevzuatı Uzmanı

1. ÖZETİ

Şubat ayının 28 veya 29 gün olması, işçilerin o ayki SGK prim ödeme gün sayılarının hesaplanmasında bazı farklılıklar oluşturuyor. Şayet işçi Şubat ayında TAM çalıştıysa prim gün sayısı yine 30 üzerinden hesaplanıyor, burada sorun yok.

Ancak işçi Şubat ayında EKSİK çalıştıysa bu durumda işçinin prim gün sayısı “çalıştığı gün kadar” yani “parmak hesabı” denilen yöntemle hesaplanıyor.

Bu durumda örneğin 2017 Şubat ayında 1 gün rapor alan işçiye (28-1) 27 gün üzerinden ücret ödeniyor. **Peki, Şubat ayı hakediş döneminde 1 gün rapor alan işçi için Yükleniciye ödenen hakedişten 1 gün mü yoksa 3 gün mü kesinti yapılmalı?**

2. ŞUBAT AYI KONUSUNDA SGK NE DİYOR?

Sosyal Güvenlik Kurumunca 5510 sayılı Kanuna dayanılarak hazırlanan ve 01.09.2012 tarih 28398 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan İşveren Uygulama Tebliğinde konu rakamsal örneklerle açıklanmaktadır. Buna göre;

Şubat ayında TAM çalışan işçilerin prim gün sayısı

“2.1.2.2- a) Ay/Dönem İçindeki Çalışmaları Tam Olan Sigortalıların Prim Ödeme Gün Sayılarının Hesaplanması

Ay/dönem içindeki çalışmaları tam olan sigortalıların prim ödeme gün sayıları, ay/dönemin kaç gün olduğuna bakılmaksızın (ay/dönemin 28, 29, 30 veya 31 gün çektiği üzerinde durulmaksızın) 30 gün olarak sisteme girilecektir.

Örnek- (A) sigortalısının, özel sektöre ait bir işyerinde 2012/Mart ayının tamamı için ücret almaya hak kazanmış olduğu varsayıldığında, 2012/Mart ayındaki prim ödeme gün sayısı, Mart ayının 31 gün olduğu üzerinde durulmaksızın 30 olarak, 2012/Şubat ayının tamamı için ücret almaya hak kazanmış olduğu varsayıldığında ise, 2012/Şubat ayındaki prim ödeme gün sayısı, **Şubat ayının 29 gün olduğu üzerinde durulmaksızın yine 30 olarak sisteme girilecektir**” denmektedir.

Şubat ayında EKSİK çalışan işçilerin prim gün sayısı

“2.1.2.3- Ay/Dönem İçinde Bazı Günlerde Çalışmamış ve Çalışmadığı Günler İçin Ücret Almamış Sigortalıların Prim Ödeme Gün Sayılarının Hesaplanması

a) Ay/Dönem İçinde İşe Girişi veya İşten Çıkışı Bulunmayan Sigortalılar Yönünden

Ay/dönem içinde işe girişi veya işten çıkışı bulunmayan, çeşitli nedenlerle (istirahat, ücretsiz izin, disiplin cezası gibi) ay/dönemin bazı günlerinde çalışmayan ve çalışmadığı günler için de ücret almayan sigortalıların ilgili ay/dönemdeki prim ödeme gün sayıları, ilgili ay/dönemdeki gün sayısından, ücret almaya hak kazanılmamış gün sayısı çıkartılmak suretiyle hesaplanacaktır.

Örnek - Özel sektöre ait bir işyerinde çalışan (A) sigortalısının, 2012/Şubat ayında 10 gün ücretsiz izinli olduğu ve ayın kalan günlerinin tamamı için ücret almaya hak kazanmış olduğu varsayıldığında, söz konusu ayda **29 gün bulunması ve sigortalının 10 gün eksik çalışmış olması nedeniyle, bahse konu sigortalının 2012/Şubat ayındaki prim ödeme gün sayısı 19 olacaktır**

denmektedir.

2017 ŞUBAT AYINDA (28 GÜN)		
İŞÇİLERİN SGK PRİM GÜN SAYILARI		
Eksik Gün	Prim Gün Sayısı	30 Güne Göre Kesinti
TAM (Eksik Yok)	30 gün	-
1 Gün Eksik	27 gün	3 gün
2 Gün Eksik	26 gün	4 gün
10 Gün Eksik	18 gün	12 gün

2017 MART AYINDA (31 GÜN)		
İŞÇİLERİN SGK PRİM GÜN SAYILARI		
Eksik Gün	Prim Gün Sayısı	30 Güne Göre Kesinti
TAM (Eksik Yok)	30 gün	-
1 Gün Eksik	30 gün	-
2 Gün Eksik	29 gün	1 gün
10 Gün Eksik	21 gün	9 gün

O halde Yüklenici, ihale kapsamında çalıştırdığı işçilerin Şubat ayında rapor alması (eksik çalışmaları halinde) prim gün sayılarını İşveren Uygulama Tebliğinde belirtildiği şekilde hesaplamak ve işçilere bu şekilde ücretlerini yatırmak zorundadır.

Yani Şubat ayında 1 gün rapor alan işçi için Yüklenici 27 gün; Mart ayında 1 gün rapor alan işçi için 30 gün üzerinden sigorta primi ve ücret yatırması gerekmektedir.

3. ŞUBAT AYI HAKEDİŞ ÖDEMELERİNDE EKSİK GÜNLER NASIL HESAPLANACAK?

Personele dayalı hizmet alımlarının hakediş ödemelerinde, eksik gün sayısı tespit edilirken, İdareler genellikle Yüklenici tarafından işçilerin bordrolarında gösterilen **toplam sigorta prim gün sayılarını** esas almaktadır.

Örneğin 50 işçi çalıştırılan bir işte;

a) 30 Gün olan 2016 KASIM ayında,

Tüm işçiler eksiksiz tam çalışırlarsa $50 \times 30 = 1.500$ toplam prim gün sayısı çıkması ve tüm işçilere 30 gün üzerinden TAM ücret ödenmesi ve hakedişin de yükleniciye TAM ödenmesi gerekir.

Tüm işçiler 1 gün eksik çalışırlarsa $50 \times 29 = 1.450$ toplam prim gün sayısı çıkması ve tüm işçilere 29 gün üzerinden ücret ödenmesi ve hakedişin de yükleniciye 50 gün EKSİK ödenmesi gerekir.

b) 31 Gün olan 2017 OCAK ayında,

Tüm işçiler eksiksiz tam çalışırlarsa $50 \times 30 = 1.500$ toplam prim gün sayısı çıkması ve tüm işçilere 30 gün üzerinden TAM ücret ödenmesi ve hakedişin de yükleniciye TAM ödenmesi gerekir.

Tüm işçiler 1 gün eksik çalışırlarsa (*parmak hesabına göre 30 gün çalışmış olduklarından*) yine $50 \times 30 = 1.500$ toplam prim gün sayısı çıkması ve tüm işçilere 30 gün üzerinden TAM ücret ödenmesi ve hakedişin de yükleniciye TAM ödenmesi gerekir.

c) 28 Gün olan 2017 ŞUBAT ayında,

Tüm işçiler eksiksiz tam çalışırlarsa $50 \times 30 = 1.500$ toplam prim gün sayısı çıkması ve tüm işçilere 30 gün üzerinden TAM ücret ödenmesi ve hakedişin de yükleniciye TAM ödenmesi gerekir.

Tüm işçiler 1 gün eksik çalışırlarsa (*parmak hesabına göre 28 gün çalışmış olduklarından*) $50 \times 28 = 1.400$ toplam prim gün sayısı çıkması ve tüm işçilere 28 gün üzerinden ücret ödenmesi ve hakedişin de yükleniciye 100 gün EKSİK ödenmesi gerekir.

Hakediş ödemelerine esas günlerin hesabında, bu yöntemin (parmak hesabı) kullanılmasının ne kadar doğru olduğu ayrı bir tartışma konusudur. Dikkat edilirse (b) örneğinde Mart ayında tüm işçiler 1 gün işe gelmemiş (31 günün 1 gününde hizmet alınmamış) olmasına rağmen hakediş tam ödenmektedir. Buna karşın (c) örneğinde Şubat ayında tüm işçiler 1 gün işe gelmemiş (28 günün 1 gününde hizmet alınmamış) olmasına karşın hakedişten işçi başına 3 gün hizmet alınmamış gibi kesinti yapılmaktadır.

Konunun temeli 5510 sayılı Kanun düzenlemesinin her ayı sabit 30 gün ve yılı 360 gün kabul etmesinin; fiilen 365 gün üzerinden hizmet alınması gereken bir personel hizmet

alımı ihalesine nasıl uyarlanacağı sorununa dayanmaktadır. Maalesef ihale mevzuatında halen bu sorunun çözümüne yönelik bir düzenleme yapılmamıştır.

Ancak Sayıştay'ın bu yöntemle (parmak hesabı) yapılan hesaplamaların neticesinde kamu zararı oluşmadığı yönünde bazı kararları mevcuttur. Örneğin Sayıştay 6'ncı Dairesinin 22.05.2014 tarih 110 no.lu kararında,

(...)

F) İzinli ve raporlu işçilerin çalışmadıkları günler hesap edilirken 31 gün üzerinden hesap yapıldığı ve 31 günden çalışılmayan günlerin düşüldüğü iddia edilmiş ise de; primlerin ödenme sürelerine ilişkin usul ve esaslar hakkındaki Tebliğde, çalışılmayan günlerin parmak hesabı yapılmak suretiyle hesaplanacağına belirtilmesi ve kamu zararı oluşmaması nedenleriyle konu hakkında yapılacak işlem bulunmadığına oybirliğiyle,

Sayıştay 6'ncı Dairesinin 27.05.2014 tarih 111 no.lu kararında,

(...) Sosyal Güvenlik Mevzuatı gereğince, Şubat ayı 28 veya 29 gün çekse de bu ay sosyal güvenlik primi tam çalışan işçiler için 30 gün üzerinde, tam çalışmayan personel için sosyal güvenlik primi fiilen çalışılan gün sayısı üzerinden hesaplanmaktadır. Bu nedenle Şubat ayında işten çıkan ve işe giren personel dikkate alınmadan bildirilen toplam sigorta prim gün sayısının 30'a bölünerek bulunan işçi sayısının idari şartname gereğince çalıştırılması gereken işçi sayısı ile karşılaştırılarak eksik işçi çalıştırıldığına ileri sürülmesi gerçekçi değildir.

Denetçi tarafından da Şubat ayı için bildirilen toplam sigorta gün sayısı olan 1014 gün, bu ay işe giren ve çıkan işçiler için fiilen çalışılan gün kadar sigorta primi ödendiği geçeceği göz ardı edilerek, 30'a bölünmüş ve bulunan 100,47 rakamı idari şartname gereği çalışması gereken 103 işçi sayısı ile karşılaştırılıp bu ay 2,53 işçinin eksik çalıştırıldığı iddia edilmiş olup bu iddiaya katılmak mümkün değildir.

Nitekim savunmalarda belirtildiği üzere Şubat ayı bordro kayıtlarına bakıldığında 78 işçinin işe girdiği görülmektedir. Dolayısı ile idari şartname gereğince çalıştırılan 103 işçinin Şubat ayında değişmeden çalışması halinde bildirilmesi gereken toplam sigorta prim gün sayısı olan $103 \times 30 = 3090$ gün ile fiilen bildirilen 3014 gün arasındaki 76 günlük fark bu 78 işçi değişikliğinden kaynaklanmaktadır. Yoksa eksik işçi çalıştırılmasından kaynaklanmamıştır.

denilerek Şubat ayı hakedişinde toplam prim gün sayısı hesap edilirken "İşçi Sayısı x 30" rakamından daha az toplam prim gün sayısının çıkmasının sebebinin eksik işçi çalıştırmaktan kaynaklı değil Şubat ayında işe giriş/çıkışlar sebebiyle daha az prim günü çıkmasından kaynaklı olduğu ifade edilmiştir.

Ancak aynı kararda şu tespit de dikkat çekmektedir;

Her ne kadar Denetçi raporun sonuç kısmında, bu aya ait ücret bordroları üzerinden yapılan incelemede yüklenicinin çalıştırdığı personele 3.014 iş günü üzerinden ödeme yapıldığının görüldüğü, dolayısıyla yüklenicinin bu aya ait maliyetinin de bu işgünü üzerinden oluşması gerektiği, bu nedenle eksik işçi çalıştırılma ile ilgili savunmaların yeterli görülmediğini belirtmiş ise de; bu iddia dayandığı tez itibari ile sorguda olmayan yeni bir iddiadır. Sorguda, bildirilen toplam sigorta prim günlerinden yola çıkılarak eksik işçi

çalıştırıldığı iddia edildiği halde, savunmalar üzerine bu kez çalışan personele ödemeye esas iş günü sayısı dikkate alınarak yükleniciye katlandığı maliyet kadar ödeme yapılması gerektiği tezi ile sorgudaki 2,53 işçi için hesaplanan kamu zararı iddiası sürdürülmüştür.

Oysa ihale hukukumuzda yükleniciye katlandığı maliyet kadar ödeme yapılması gerektiğine dair bir norm bulunmamaktadır. Bu itibarla Denetçinin bu yeni iddiası da kabul edilebilir değildir.

Gerçekten de İdarelerce hakediş ödemelerinde, yüklenicinin katlandığı maliyetin (toplam sigorta prim gün sayısının) tek başına ödemeye esas bir kriter olarak kabul edilmesi hatalı bir yaklaşımdır. Toplam sigorta prim gün sayısının ancak ilgili hakediş dönemindeki puantaj verilerine tam uyumlu şekilde (ne eksik ne fazla) hazırlanmış olduğunun İdarece kontrol edilmesinden sonra dikkate alınması yerinde olacaktır.

4. SONUÇ

İşçilerin eksik çalışması durumunda 5510 sayılı Kanuna göre Yüklenici, işçilerin fiilen çalıştığı gün (parmak hesabı) sayısı üzerinden sigorta prim günlerini hesaplamak ve ücretlerini yatırmak durumundadır.

Bu durum 31 gün olan aylarda işçi lehine iken (1 gün çalışmasa da tam maaş almaktadır) Şubat ayında işçi aleyhine bir durum (1 gün çalışmadığında 3 gün kesinti) oluşturmaktadır.

Yükleniciye yapılacak hakediş ödemelerinde ise Şubat ayının bu özel durumu dikkate alınarak, eksik çalışması olan işçilerin Şubat ayındaki sigorta prim gün sayıları göz önünde bulundurularak hakediş ödemesi yapılması gerekmektedir.

Kamu **E-Taşeron.net** Kullanıyor!

Kamu Kurumları için Web Tabanlı
Hakediş, Fiyat Farkı, Taşeron İşçi Özlük ve
Toplu İş Sözleşmesi Uygulama Yazılımı

Detaylı Bilgi: (312) 484 31 18